

**TMMOB
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI**

**YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI TASLAĞI
ÇALIŞMA KOMİSYONU RAPORU**

TMMOB

GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI TASLAĞI
ÇALIŞMA KOMİSYONU RAPORU

Sürecin İrdelendirilmesi, TMMOB ve Diğer Odaların Konuya İlişkin Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve Mevcut Durumun Analizi

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Yapı Denetimi Kanunu ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

İmar Kanunu ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Kıyı Kanunu ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Sonuç

Şubat-2013

Sürecin İrdelendirilmesi, TMMOB ve Diğer Odaların Konuya İlişkin Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve Mevcut Durumun Analizi

TMMOB ve bağlı odaları meslek alanlarıyla ilgili olarak ülke gerçeklerini ifade edip sorunları tespit etmekte, çözüm önerileri oluşturup yaşama müdahil olmakta, bilimi ve tekniği halkımızın hizmetine sunmaktadır. TMMOB politikası, meslek alanlarımızdan yola çıkarak mühendislik mimarlık ve şehir plancılığının sorunlarının halkımızın sorunlarından ayrılamayacağını temel ilke kabul ederek, bilimsel, teknik ve insan odaklı bir çerçevede oluşturulmaktadır.

Bilindiği gibi TMMOB ve bağlı Odalarının kapsadıkları ve dahil oldukları meslek disiplinleri; bilim, teknoloji, Ar-Ge, inovasyon, sanayi, tarım, orman, enerji, ulaşım, madenler, tüm doğal kaynaklar, gıda, çevre ve kentleşme politikalarının başta gelen dinamik gücüdür ve bu gereklilik ile gerçekliğin, yasa yapıcıları ve kurumlarınca da böyle algılanması gerekir.

Ancak ne yazık ki söz konusu bilimsel gereklilik ve gerçekler bütün siyasi iktidarlar tarafından hep ikinci plana itilmiş, içinde bulunduğumuz dönemde de bu durum sistematik bir boyut kazanmıştır. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri ve ilgili hizmetler kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiştir.

TMMOB ve bağlı Odaları, Anayasa, yasalar, ilgili mevzuat ve iç yönetmelikleri, çalışma program ve ilkelerinde tanımlanan ülke, halk, kamu, meslek ve meslektaş çıkarılarının korunması ve bu kapsamda düzenleme yapmakla yetkili kılınmış ancak yine bu nedenle hep muhalif bir konuma sahip olmuştur. TMMOB ve Odaları kamusal konumları ile demokratik kitle örgütü olma hüviyetini başarıyla birleştirmiş, tek ayaklı bir konumlanmayı değil, birbiriyle bağıntılı alanları birleştirerek dengeli bir yürüyüşü gerçekleştirmiştir.

TMMOB ve bağlı Odaları muhalif olmak için muhalefet yapma gibi bir yönelime girmeksizin, değindiğimiz bütünlüklü kamusal toplumsal çıkarlar doğrultusunda faaliyet yürüttükleri için bütün iktidarların şimşeklerini üzerlerine çekmişlerdir.

TMMOB hiçbir zaman dar meslekçi ve kendine dar anlamda bir siyaset misyonu yükleyen bir yaklaşıma sahip olmamış; geçmişten bu yana böylesi yaklaşımların ötesinde, meslek-ülke-halk-kamu çıkarları bütünlüğünde politikalar üretegelmiştir. TMMOB ve Odaları siyasi iktidarlardan bağımsız, özerk, ancak kamu kurumu niteliğiyle kamu idari yapısı içinde, kamusal hizmet veren, "özerk yerinden yönetim kuruluşları" olarak meslekleriyle doğrudan ilgili ve bağıntılı alanlardaki sömürü, talan ve tasfiye politikalarına kararlılıkla karşı çıkmıştır. TMMOB bu bağlamda çeşitli özelleştirmelere; sanayi, tarım, orman, gıda, enerji, madenler, çevre ve kentsel uygulama alanlarında, kamuyu ve meslek disiplinlerimizi tasfiye edip ilgili alan ve hizmetleri metalaştırarak, birer rant alanı haline getiren uygulamalara karşı gerektiğinde hukuk yoluna da başvurmuştur.

Bu yasa taslağının gündeme getirilmesinden önceki son iki yılda yapılan düzenlemelere ve gelişmelere baktığımızda, ülkemiz ve meslek alanlarımızla ilgili çarpıcı gelişmelerin yaşandığı görüyoruz. Birbiri ardına yapılan bu düzenlemelerle ülkenin buram buram "rant" kokan politikalarla bir şantiye alanına dönüştürülmesi ile TMMOB ve Odalarımızın etkisizleştirilmesi yönündeki çabalar bir bütünlük arz etmektedir.

Antidemokratik bir sürecin ürünü bütün bu düzenlemeler; meslek odaları, yerel yönetimler ve kentleşme süreçlerini dönüştürerek "iktidarın emrine sunan" nitelikleri nedeniyle "kent

ve doğanın birer rant aracına dönüştürülmesi" yönündeki düzenlemelerin en önemlileri olarak öne çıkmakta ve aynı zamanda meslek alanlarımızı ve mesleklerimizi yeniden yapılandırmayı hedeflemektedir. Uluslararası sözleşmeler ve Anayasayla güvence altında olan mimar, mühendis, şehir plancılarının telif haklarını yok etmeye yönelik düzenlemelerle birlikte, ücretli olarak çalışan meslektaşlarımızın sosyal ve özlük haklarını ortadan kaldıracak değişiklikler söz konusudur.

* * *

Basın aracılığıyla kamuoyuna yansıyan ve gündeme oturan Yapı Denetimi Kanun Tasarısı Taslağı üzerinde değerlendirme yapmadan önce, sürecin öncesinden başlayarak geçtiği yolları ve geldiği noktayı irdelemek gerekmektedir. Söz konusu sürecin, aslında sonuçta aynı noktaya (amaca) ulaşmayı hedefleyen ama birbirlerinden ayrı ve ilişkisizmiş gibi yürütülen iki kolu mevcuttur.

Bunlardan birincisi, Cumhurbaşkanlığı'nca verilen talimat doğrultusunda Devlet Denetleme Kurulu'nca hazırlanan 28.09.2009 tarih ve 2009/6 sayılı "**Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Teşkilat ve Mali Yapıları, Denetimleri, Organlarının Seçimlerine Dair Esasların Değerlendirilmesi ile Bunların Etkin ve Verimli Şekilde Hizmet Yürütmelerinin ve Geliştirilmesinin Sağlanması Amacıyla Alınması Gereken Tedbirler**"¹ başlıklı Rapor ile başlatılmış olan süreçtir.

Rapor'dan sonra, **Uluslararası Sivil Toplum Destekleme ve Geliştirme Derneği** ve **Liberal Düşünce Topluluğu Derneği** adlarını taşıyan iki dernek sahne almış ve 2010-2012 yılları arasında bu derneklerin ortaklaşa yürüttükleri "çalışma"ların ürünleri

- *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum ve Demokrasi*²,
- *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Kamuoyu Araştırması*³,
- *Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Reform Önerisi*⁴

adları altında kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bu "çalışma"ların hemen ardından, yazılı basın aracılığı ile bir kamuoyu oluşturma girişiminin düğmesine basılmış ve aşağıda tarih sırasıyla verilen köşe yazıları, kamuoyuna servis edilmeye başlanmıştır:

- Yeni anayasa ve meslek kuruluşları⁵, Atilla Yayla, ZAMAN 22.04.2011
- Eczaneler pazar günleri niye açık değil?⁶, Emre Aköz, SABAH 22.04.2011
- Meslek örgütlerini rekabete açalım mı?⁷, Emre Aköz, SABAH 27.04.2011
- Yeni Anayasayı Kim İstemiyor?⁸, Süleyman Yaşar, SABAH 09.01.2011
- Memur vatandaşa "sen" diyebilir mi?⁹, Süleyman Yaşar, SABAH 08.09.2011
- Kamu kurumu niteliğindeki cendere¹⁰, Bekir Berat Özipek, STAR 19.04.2012

Ortamın yeteri ölçüde "hazırlandığı" kanısına varılınca da kampanya, **BUGÜN** Gazetesinin 07.05.2012 tarihli sayısında birinci sayfada, **MESLEK ODALARINA BÜYÜK REFORM TALEBİ**¹¹ başlıklı sürmanşeti ile yeni bir aşamaya taşınmış; "içeriden" de

¹ www.tccb.gov.tr/ddk/ddk41.pdf

² http://liberal.org.tr/upresimler/Turkiyede_Kamu_Kurumu_Niteliğindeki_Meslek_Kuruluslari_Sivil_Toplum_ve_Demokrasi.pdf

³ www.liberal.org.tr/.../Meslek_Kuruluslari_Arastirma_Raporu.pdf

⁴ www.liberal.org.tr/upresimler/Reform_Onerisi.pdf

⁵ <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1124736&title=yorum-atilla-yayla-veni-anayasa-ve-meslek-kuruluslari&haberSayfa=0>

⁶ <http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/akoz/2011/04/22/eczaneler-pazar-gunleri-niye-acik-degil>

⁷ <http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/akoz/2011/04/27/meslek-orgutlerini-rekabete-acalim-mi>

⁸ <http://liberal.org.tr/detay.php?id=ODQ5>

⁹ <http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/yasar/2011/09/08/memur-vatandas-sen-diyebilir-mi>

¹⁰ <http://liberal.org.tr/detay.php?id=ODcx>

¹¹ <http://ekonomi.bugun.com.tr/meslek-odasinda-denetimsiz-saltanat-191748-haberi.aspx>

destek içeren bu haber(?)i, aynı gazetenin değişik tarihli sayılarında ardı ardına yayınlanan;

- Odalara reform talebine destek yağdı¹², 08.05.2012
- Meslek odalarına reform yolda¹³, 09.05.2012
- İşte meslek odalarının gerçek yüzü¹⁴, 10.05.2012
- Meslek odaları nasıl olmalı?¹⁵, Osman Arıoğlu, 10.05.2012

başlıklı haber(?)ler, yazılar izlemiştir.

Sürecin ayrı bir koldan yürütülen diğer parçası ise TBMM düzleminde gerçekleşmiştir. İlk olarak 3 Mayıs 2011 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 6223 no.lu **Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu** ile; “Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımını yeniden belirlemek, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personelin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarını düzenlemek” üzere, Bakanlar Kurulu’na 6 ay süre ile **Kanun Hükmünde Kararname (KHK)** çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bu Yetki Kanunu’na dayalı olarak çıkartılarak, 8 Haziran 2011 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 11 KHK ile bakanlıkların görev yetki ve teşkilatlanması tanımlanmış; daha sonra bu KHK’lerde değişiklik yapan 24 adet “kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasına dair kanun” ile bakanlıkların teşkilat ve görevlerinin belirlendiği 35 KHK ve KHK değişikliği yürürlüğe girmiştir.

Bakanlar Kurulu’na KHK yetkisi veren yasanın tanıdığı 6 aylık süre içinde mühendislik-mimarlık, şehir plancılığı meslek alanlarını doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren 35 adet Kanun Hükmünde Kararname, KHK Değişikliği; 16 adet Yönetmelik, Yönetmelik Değişikliği; 6 Adet Tebliğ yayımlanmıştır. Ardından gelen yaklaşık 1 yıllık süre içinde ise 9 adet Kanun, Kanun Değişikliği; 46 adet Yönetmelik, Yönetmelik Değişikliği; 10 adet Koruma Yüksek Kurulu İke Kararı; 40 Adet Tebliğ, Genelge, Bakanlar Kurulu Kararı vd. ile bazı değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Bunlar ile 6831 sayılı Orman Kanunu, 775 sayılı Gecekondu Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu yeniden düzenlenmiş olmaktadır.

Sürecin -genel olarak mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı meslek alanına giren pek çok hususun ele alındığı, ama özellikle ülkemizdeki imar faaliyetleri ve yapı üretim sürecinin, demokratik katılım mekanizmaları olmaksızın, yerel yönetimleri de işlevsizleştirecek şekilde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bağlanmaya çalışıldığı- bu parçası; son olarak, 12.11.2012 TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilen **Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmialtı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile noktalanmış gibi görülürken; **Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı** gündeme getirilmiştir. Bununla, Yetki Kanunu ile başlatılan ve ardından başka KHK’ler, kanunlar, yönetmelikler

¹² http://ekonomi.buqun.com.tr/odalar-reform-talebine-destek-191832-haberi.aspx?utm_source=dlvr.it&utm_medium=feed

¹³ <http://ekonomi.buqun.com.tr/meslek-odalarina-reform-yolda-191920-haberi.aspx>

¹⁴ <http://gundem.buqun.com.tr/iste-meslek-odalarinin-gercek-yuzu-192040-haberi.aspx>

¹⁵ <http://ekonomi.buqun.com.tr/meslek-odaları-nasil-olmalı-192045-makalesi.aspx>

vb. ile sürdürülen sürecin son rötuşlarının yapılmak ve kalan eksiklerinin tamamlanmak istendiği anlaşılmaktadır.

Siyasi iktidar tarafından hazırlanarak Meclis gündemine gelmeyi bekleyen **Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı** bir yandan Yapı Denetimi Hakkında Kanun'u tamamen değiştirirken; diğer yandan İmar Kanunu, Mera Kanunu, Kıyı Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu, Kat Mülkiyeti Kanunu, İskân Kanunu, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de getirdiği düzenlemelerle Çevre ve Şehircilik Bakanlığını adeta **Türkiye Belediye Başkanlığı**'na dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

Tasarı Taslağı'nın 1.-15. maddeler arası, Yapı Denetimi Hakkında Kanun Taslağı (15 madde); 16.-33. maddeler arası, İmar Kanununda Değişiklik (18 madde); 34.-39. maddeler arası, Kat Mülkiyeti Kanununda Değişiklik (6 madde); 40. madde, Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik (1 madde); 41.-46. maddeler arası, Kıyı Kanununda Değişiklik (6 madde); 47. madde, İskan Kanununda Değişiklik (1 madde); 48. madde, Mera Kanununda Değişiklik (1 madde); 49. madde, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (1 madde); 50.-52. maddeler arası, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Değişiklik (3 madde); 53.-61. maddeler arası, TMMOB Kanununda Değişiklik (9 madde); 62.-66. maddeler arası, 644 sayılı KHK'de Değişiklik (5 madde); 67. madde: Yürürlük Maddesi (1 madde); 68. madde: Yürütme Maddesi (1 madde) olarak hazırlanmıştır.

Toplam 68 maddesinden sadece 15 maddesi "Yapı Denetimi Hakkında Kanun" ile ilgili olan ve bu nedenle de **Torba Yasa** olarak adlandırılabilir olan bu taslağın; mühendis, mimar ve şehir plancılarını doğrudan ilgilendiren bir diğer yanı da yukarıda sayılanlara ek olarak TMMOB Kanunu'nun da değiştirilmek istenmesidir.

İki koldan yürüyen faaliyetin -şimdilik- sonuçlandığı ve birleştiği nokta bu yasa taslağıdır ve aslında her şey siyasal iktidarın en yakınlarındaki bir medya kuruluşu tarafından hiçbir kuşkuyla yer vermeyecek biçimde **Odalara 150 Milyar Liralık Neşter** başlıklı haber¹⁶ ile özetlenmiş ve açığa vurulmuştur.

Burada daha önce gündeme getirilmiş ve ilgili kamuoyunda tartışılmaya başlanmış olan "Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı"nın da hatırlamak/hatırlatmak gerekmektedir. Çünkü **Teknik Müşavirlik Kuruluşları**'nın bu önceki Kanun Taslağı'nda da yer almış olması nedeniyle, eski taslağın yazılı "gerekçe"sinin, bu yeni taslak için de söz konusu edildiği söylenebilir. Bu gerekçede, Türkiye'deki mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin başarısız olduğu ön plana çıkarılmakta ve kurulacak "teknik müşavirlik kuruluşları" ile bu başarısızlığın önüne geçilebileceği vurgulanmaktadır. Bu temel üzerinde şekillenen ve "yatırımcının önündeki engelleri kaldırmak" şeklinde ifade bulan yaklaşım doğrultusunda hazırlanan bu taslak, kentsel dönüşümü gerçekleştirmek için tüm engelleri bertaraf etme amacını gütmekte ve sektörü "piyasa ilişkileri" çerçevesinde yeniden kurgulayan düzenlemeleri içermekte idi. Mimar ve mühendisleri, şehir plancılarını etkisizleştirerek, yapı denetimini sermaye şirketi olan müşavirlik firmalarına bırakan sistemde, mimarlık-mühendislik hizmetleri veren kişi ve kurumların ancak teknik müşavirlik kuruluşlarının taşeronu şeklinde çalıştırılmasına imkan tanınmakta; ücretli çalışanlar ise tüm özlük ve sosyal haklardan yoksun bırakılmakta idi.

¹⁶ <http://www.sabah.com.tr/Ekonomi/2012/12/01/150-milyarlik-nester>

Az önce de değinildiği üzere, toplam 68 maddesinden sadece 15 maddesinin “Yapı Denetimi Hakkında Kanun” ile ilgili olan Taslağın 18 maddesi 3194 sayılı İmar Kanunu’nda, 6 maddesi 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu’nda, 6 maddesi Kıyı Kanunu’nda, 3 maddesi Belediye Gelirleri Kanunu, İskân Kanunu, Mera Kanunu’nda, 3 maddesi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda, 9 maddesi TMMOB Kanunu’nda, 5 maddesi ise 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK’de değişiklik içermektedir.

Başlangıcı ve geçmişi yukarıda kısaca özetlenmeye çalışılan yolu izlemiş olan bir sürecin sağlıklı bir sonuca ulaşabilmesinin mümkün olamayacağı açıktır ve nitekim öyle de olmuştur. **Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı** gerek TMMOB Kanunu için öngördüğü değişiklik ve düzenlemeler açısından; gerekse İmar Kanunu, Mera Kanunu, Kıyı Kanunu, İskân Kanunu, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu vd. kanun ve kararnameler için söz konusu edilen değişiklikler ve Yapı Denetimi Kanunu için gündeme getirdiği “yeni”likler açısından tümüyle reddedilmesi, karşı çıkılması gereken özellikler taşımaktadır.

Burada öncelikle yasa tasarısı taslağının TMMOB Kanunu ile ilgili maddelerinin, ardından da mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı meslek mensupları ve hizmetlerini ilgilendiren diğer yasalarla ilgili maddelerinin değerlendirilmesi suretiyle; bu gerçek, ayrıntılarıyla gösterilmeye çalışılacaktır.

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ KANUNU ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Madde 1- (Değişiklik:KHK/66 - 19.4.1983) Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili olup da mesleki faaliyette bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları teşkilatı içinde toplayan tüzel kişiliğe sahip Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kurulmuştur.
Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğin ve Odaların merkezi Ankara'dadır.

MADDE 53- 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 1 inci Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
"Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili olup da mesleki faaliyette bulunan mühendis, mimar ve şehir plancılarını teşkilatı içinde toplayan ayrı ayrı kamu kurumu niteliğine ve kamu tüzel kişiliğine sahip Odalardan müteşekkil Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kurulmuştur.
Birliğin ve Odaların genel merkezi Ankara, Odalara bağlı İl Odalarının merkezi bulunduğu vilayet merkezidir.
Vilayet merkezlerinde Birliği temsilen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İl Koordinasyon Kurulları kurulur. Kurullar ilde bulunan odalar tarafından atanacak birer üyeden teşekkül eder. İl Koordinasyon Kurulları Sekretaryasını Birlik tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda kendisi oluşturur.
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Odalar aynı meslek alanındaki bölgesel veya uluslararası meslek odalarına ilgili Bakanlığın iznini alarak üye olabilir."

Bu maddede öngörülen değişiklikle, ayrı kamu tüzel kişilikleri olan "İl odaları"nın kavramı getirilmekte; bununla da aşağıda 54. maddede üzerindeki değerlendirmeler sırasında daha ayrıntılı açıklanacağı üzere, mevcut bütünsel yapı parçalanmaya çalışılmakta; dahası, odaların uygulamaları bakanlığın iznine bırakılmaktadır. Burada ve 54. maddede yer verilen ve idari bütünlüğü ortadan kaldıran hükümlerin, Anayasa'ya aykırılığı söz konusudur.

Diğer taraftan, önerilen ek fıkra ile GMO'nun halen üyesi bulunduğu CEMT, RINA, IMO Naval Architects Group, STG gibi uluslararası ve bölgesel meslek kuruluşlarına üyelikler, ilgili bakanlıkların iznine tabi kılınmaktadır. Bu durum, başka uluslararası ve bölgesel meslek kuruluşlarla ilgili olarak TMMOB ve diğer odalar için de geçerlidir.

<p>II.Odalar Madde 13 - Lüzum görülen yerlerde Birlik Umumi Heyeti kararıyla (Türk Mühendis ve Mimarları Odaları) açılabilir.</p>	<p>MADDE 54- 6235 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "Odalar, Birlik Umumi Heyeti kararıyla açılabilir. Ülke genelinde bir meslek gurubunda faaliyet gösteren meslek mensubu sayısı beş yüzü bulduğunda en geç altı ay içinde Birlik İdare Heyeti Kararıyla Oda kurulması zorunludur. Oda kurulmadan odalara bağlı il odaları kurulamaz. "Kayıtlı üye sayısı en az 25 meslek mensubu olan illerde her meslek grubu için bir il Odası kurulabilir. Kayıtlı üye sayısı ikiyüzelliye geçen illerde il odası kurulması zorunludur. İl Odası kurulmasından oda idare heyeti sorumludur. İl odası idare heyeti ilk il odası seçimlerine kadar oda idare heyeti tarafından il odasının bulunduğu ilde görev yapan üyeler arasından atanır. Her meslek için ayrı ayrı kurulan her il Odası buldukları ilin adı ile anılır. Yeni kurulacak odalar için de bu hüküm uygulanabilir. Yeni kurulan Odalar ve il odaları kuruluşlarını Birliğe bildirmekle tüzel kişilik kazanırlar. Kurulan Odalar ve il odaları, Birlik tarafından ilgili Bakanlıklara ve yerel yönetimlere bildirilir."</p>
---	--

Bir önceki maddede de açıklandığı üzere, burada önerilen değişiklik ile ayrı kamu tüzel kişilikleri olan İl odalarının kuruluşu tanımlanmakta; bununla da mevcut bütünsel yapının parçalanmasına çalışılmaktadır. Ayrı tüzel kişiliğe sahip olarak gündeme getirilen il odalarının oda merkezleri ve TMMOB ile olan ilişkilerinin belirsiz bırakılması ise ayrı bir sorunlar yumağının doğuşuna işaret etmektedir.

Yeni bir Oda'nın açılmasını TMMOB Genel Kurul kararına bağlayan hüküm muhafaza ediliyor gibi görünmekle birlikte, "*meslek mensubu sayısı 500'ü bulduğunda ... Oda kurulması zorunludur*" ve "*Yeni kurulan Odalar ... kuruluşlarını Birliğe bildirmekle tüzel kişilik kazanır*" ifadeleriyle bu hüküm işlemez duruma getirilmektedir. Yeni bir meslek ünvanının ayrı bir meslek grubu oluşturup oluşturmadığı hususunda kimin hangi ölçütlerle karar vereceğinin belirsiz olduğu bir ortamda; 500 kişiyi bulanın ayrı bir meslek grubu oluşturduğunu ileri sürerek ayrı bir oda kurmasına neden olacak kaotik bir ortamın doğması kaçınılmaz olacaktır.

Madde 17 - Sayıları oda teşkiline müsait olmayan ihtisas mensupları Birlik Umumi Heyeti kararıyla ihtisaslarına göre en yakın odaya ithal olunur.

MADDE 55- 6235 sayılı Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İl Odası kurulamayan illerdeki meslek mensupları, buldukları vilayetin merkezine en yakın olan vilayet merkezindeki il odasına tabi olur.

Büro tescil ve ikamet adresine bağlı olarak kayıtlı üye sayısı en az yirmi beş olan illerde en az yirmi beş meslek mensubunun bir araya gelerek karar alması halinde en geç altı ay içinde bir araya gelen üyeler arasından en kıdemli üyenin başkanlığında seçim yapılır ve beş kişilik kurucular kurulu belirlenir ve bu süre içinde il odası kuruluşunu tamamlar. Oda Merkezine ve Birliğe bildirir. İl odaları mali ve idari konularda karar almaya yetkilidir. İl Odası tarafından alınan taşınmazlar Oda adına tescil olunur. İl odasına ait harcamalardan, aidat tespiti ve gelirlerden İl Odası İdare Heyeti sorumludur. Yeni kurulacak odalar için de bu hüküm uygulanabilir.

Büro tescili yaptırarak veya bir kuruluş bünyesinde mesleki faaliyetten sorumlu olarak mesleğin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, üyenin sahip olduğu sertifikalar, katıldığı mesleki eğitim faaliyetleri, çalışma deneyimi ve süresi, dikkate alınarak Odalar tarafından yayımlanan yönetmelikle belirlenir. Uygulamalar il odaları tarafından yürütülür. İl Odaları hizmetin daha iyi sunulabilmesini teminen görev yetki ve sorumluluk sınırları içinde temsilcilik açabilir, kendi meslek alanları ile ilgili bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerini geçici üye olarak kayıt altına alabilir. Odalar ve il Odaları bakanlıklar, kurum ve kuruluşlarla doğrudan yazışma yapabilirler.

Yukarıda ilk iki madde ile ilgili getirilen eleştiri ve öngörüler bu madde ile getirilmek istenen değişiklik açısından da geçerlidir.

Madde 21 - (Değişik: 7303 - 27.5.1959) Şube umumi heyeti o şubeye kayıtlı asil azalardan, oda umumi heyeti ise odaya kayıtlı asil azalardan teşekkül eder.

(Ek fıkra: KHK/85 - 6.9.1983) Şube ve Oda Umumi Heyetleri üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Birinci toplantıda çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantı için çoğunluk aranmaz. Umumi heyetlerin seçimle ilgili toplantılarına üyelerin katılmaları ve oy kullanmaları zorunlu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Oda Haysiyet Divanınca cezalandırılırlar.

MADDE 56- 6235 sayılı Kanununun 21 nci maddesinin Ek fıkrasının birinci cümlesindeki "çoğunlukla" ibaresi "nispi temsil sistemiyle" şeklinde değiştirilmiştir.

Genel Kurul kararlarının "*nispi temsil sistemiyle*" alınması; mantıken de, hukuken de hatta fiilen de mümkün olamayacağına göre (çünkü bu durum TBMM'nin görüştüğü örneğin 10 maddelik bir yasa tasarısının 7 maddesinin bir parti grubunun, 3 maddesinin de başka parti grubunun görüşü doğrultusunda kabulü anlamına gelir) kastedilen husus yönetim, denetim ve disiplin organları ile delegeliklerin vb. **seçimleri** ile ilgili olmalıdır. Mevcut durumda, -özellikle de mevcut yasanın 12 Eylül ürünü hükümlerinin Genel Kurul toplantıları ile seçimlerin birbirleri ile olan ilişki ve bağlarını koparmış olduğu koşullarda- zaten önemli sakıncaları olan bu durum, getirilmek istenen düzenleme ile daha da ileri götürülmekte; Oda yönetim ve denetim organlarının işlevsiz ve kısır grup çatışmalarına yol açacak biçimde seçilmelerini teşvik edecek, meşrulaştıracak ve hatta kurumsallaştıracak olumsuz bir sonuca bağlanmaktadır.

Madde 26 - Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle meslekle alâkalı işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara sebebiyet veren veya akdettiği mukavelelere riayet etmeyen veyahut meslek şeref ve haysiyetini muhıl durumları tespit olunanlara kayıtlı buldukları oda haysiyet divanınca aşağıda yazılı inzibati cezalar, verilir :

- a) Yazılı İhtar;
- b) (25) liradan (100) liraya kadar para cezası;
- c) (100) liradan (1.000) liraya kadar para cezası;
- ç) 15 günden 6 aya kadar serbest sanat icrasından meni;
- d) Odadan İhraç,

Bu cezaların verilmesine sıra gözetilmez. Ancak sebep teşkil eden hadisenin mahiyet ve neticelerine göre bu cezalardan biri tatbik olunur.

MADDE 57- 6235 sayılı Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşları Oda üyesi olması gerekmesine rağmen üye olmaksızın mesleği icra edenlerin faaliyetlerini ve belgelerini onaylayamaz. Onaylanmışsa iptal eder ve durumu ilgili odaya bildirir. Oda haysiyet divanınca bu kişilere on bin TL. para cezası verilir.

Odalar bu Kanunla veya diğer ilgili mevzuatla kendilerine zorunluluk getirilmeyen veya diğer mevzuatta öngörülmemen başka kurum ve kuruluşların sorumlu oldukları konularda zorunluluk getiremez, getirilmiş olsa dahi uymayan üyeler hakkında işlem tesis edemez karar alamazlar. Uygulamalardan Birlik ve Oda İdare Heyeti, Yüksek Haysiyet Divanı ve Oda Haysiyet Divanı üyeleri ve Oda ve İl Odası Meslek Komiteleri sorumludur.

TMMOB ve Odaların da içlerinde olduğu **kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları** Anayasa'nın 135. maddesinde ifadesini bulmaktadır. Bu maddeye göre bu kapsama giren kuruluşların amacı *“Bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak”* tır. Önerilen yasa değişikliği getirilmek istenen *“mevzuatla kendilerine zorunluluk getirilmeyen veya öngörülmemen konularda odaların zorunluluk getiremeyeceği, getirilmiş olsa dahi uymayan üyeler hakkında işlem tesis edemeyeceği, karar alınamayacağı”* yönündeki düzenlemenin, Anayasa'nın 135. maddesine aykırılık oluşturduğu kuşkusuzdur.

Madde 32 - (Değişik : 7303 - 27.5.1959) Odaların gelirleri :

- a) Aza kaydiyeleri;
- b) Aza yıllık aidatı;
- c) Hizmet karşılığı alınan ücretler;
- ç) Vesika ücretleri;
- d) Neşriyat hasılatı;
- e) Bağış ve yardımlar;
- f) Para cezaları;
- (*) () içine alınan hüküm, Anayasa Mahkemesinin 19.7.1963 tarih ve E.1963/112, K. 1963/196 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.
- g) iştiraklerden mütevellit kârlar;
- h) Meslekî müsabakalarda derece ve mansiyon alanlarla jüriye aza seçilenlerin alacakları paraların yüzde beşleri;
- i) Müteferrik gelirler.

MADDE 58- 6235 sayılı Kanununun 32 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Odalar ve il odaları bedelini vesikalandırmak suretiyle ihale mevzuatına tabi olmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına, yerel yönetimlere, üniversitelere, gerçek ve tüzel kişilere ve uluslararası kuruluşlara mesleki faaliyetleri araştırma ve geliştirmeye yönelik proje hazırlayabilirler, ortak proje geliştirebilirler ve sadece bu amaç için odaya bağlı iktisadi teşebbüs kurabilirler. Talep olması halinde görev yetki ve sorumluluk sınırları içinde teknik destek sağlayabilirler. İlgili Bakanlıklarla protokol yapılmak suretiyle meslek alanları ile ilgili konularda piyasa gözetim ve denetim faaliyetinde bulunabilir verimlilik çalışmalarını yürütebilirler.

Odalar meslek alanlarında özel uzmanlık gerektiren sahalarda gelişen teknolojiye ülkenin özel koşullarına veya uluslararası uygulamalara uyum sağlamak üzere, ilgili Bakanlıkların uygun görüşünü almak ve protokol yapmak, koordinasyon sağlamak koşuluyla mesleki yeterlik faaliyetinde bulunabilir, belge düzenleyebilir ve eğitim verebilirler. Mesleki yeterlilik zorunluluğu getirilen konularda faaliyetin sürdürülebilmesi için mesleki yeterlik belgesine haiz olunması şarttır. Meslek mensupları ilgili Bakanlıklarca veya il odalarınca katılım zorunluluğu getirilen mesleki konulardaki seminer, konferans ve benzeri faaliyetlere katılmak yıllık puan kotasını doldurmak zorundadır. Odalar meslek mensuplarının mesleki sorumluluk sigortası yaptırmalarına ilişkin olarak koordinasyon görevi üstlenir ve üyelerin kayıtlarına işler. Bu uygulamalara ilişkin usul ve esaslar odalar tarafından yayımlanan yönetmelikler ile belirlenir. İl odalarının bu madde kapsamında elde ettiği gelirlerin en fazla yüzde onu, her ayın ilk beş günü içinde gelirene eklenmek üzere oda merkezine aktarılır. Oda gelirlerinin de en fazla yüzde beşi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine aktarılır. Ancak bir proje kapsamında yürütülen araştırma ve geliştirme hizmetlerinden elde edilen gelirlere ilişkin paylar bu proje tamamlandıktan sonra aktarılır.

Odalar kendi meslek alanları içinde kalan farklı işgal alanlarında Meslek Komiteleri kurabilir. Meslek Komitelerinin kararları bağlayıcı olup, alınan kararlardan komite üyeleri sorumludur. Meslek Komiteleri üyeleri komitenin kuruluş konusuna uygun olarak faaliyet gösteren ve bu doğrultuda kayıt altına alınan bütün üyelerden teşekkül eder. Meslek Komitelerinin kararlarına itiraz

öncelikle il odasında kurulu Meslek Komitelerine yapılır. Oda merkez Meslek komitesince verilen karar kesindir. Meslek Komiteleri mesleğin genel ilkelerine aykırı karar alamaz. İl Odası Meslek Komitelerince yörenin koşullarına uygun özel karar alınmayan konularda Oda Merkez Meslek Komitesinin kararlarına uyulur. Bir meslek komitesinin aldığı kararın başka bir faaliyet alanında görev alanları doğrudan ilgilendirmesi halinde kararın yürürlüğe girmesi Oda Umumi Heyetinin kararına bağlıdır. Üye kayıtları il odasına yapılır. İl odası bulunmayan illerde kayıtlar il odası adına temsilcilikler tarafından yapılır. Büro tescili yapılmadan kayıt edilen üyeler adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde yer alan adreslerinin bulunduğu vilayetin il odasına kayıt edilir. Özel kuruluşlarda görev alıp, kuruluş merkezi dışında farklı bir ilde altı aydan fazla süreli olarak çalışan meslek mensupları, çalıştıkları vilayetin il odasına kayıt olmak zorundadır."

Odaların gelirleriyle ilgili hükümlere taslak metinle getirilen eklemeler Odaların kuracakları iktisadi işletmeler yoluyla, kamu kurumları, üniversiteler, yerel yönetim, uluslararası kuruluşlar ve özel hukuk tüzel kişileri ile ortak proje yapmasına imkan sağlamakta; daha açık ifadeyle odaların piyasaya ve piyasa ilişkilerine girmesinin, mesleki alanda üyeleriyle -üstelik ihale kanununa tabi olmama avantajı nedeniyle ayrıcalıklı- rakip olmasının yolu açılmaktadır. Bu haliyle bu düzenleme, Anayasa'nın 135. Maddesindeki *"meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak"* amacıyla da taban tabana zıtlık oluşturmaktadır.

Odaların piyasa gözetim ve denetiminde yer almasına imkan sağlayacak bir "yenilik" gibi gösterilen hususun ise, -Odaların en doğal ve yasal hakkı/görevi olan mesleki denetim faaliyetinin de bu kapsamda değerlendirilmesi suretiyle ilgili Bakanlıkların iznine tabi kılınmasına yol açma riski taşıması bir yana- piyasa gözetim ve denetimi yetkisi verme erkinin herhangi bir koşul, ölçüt tanımlanmadan "Bakanlıkla protokol yapma" şartı getirilmek suretiyle subjektif değerlendirmeye açık bir şekilde ilgili Bakanlığın inisiyatifine bırakılmasının, siyasal iktidarın yan kuruluşu olarak görev yapacak güdümlü meslek kuruluşları yaratma amaç ve anlayışının yansıması olduğu kuşkusuzdur.

Diğer yandan, getirilen düzenleme ile Odaların, mesleki yeterlilik faaliyetinde bulunarak eğitim ve belge verebilmesi, üyelerin ise zorunluluk getirilen konularda puan kotasını doldurma ve mesleki yeterlilik belgesine sahip olma şartını sağlamak zorunda kalması gibi hususlara ek olarak; Bakanlıkça katılım zorunluluğu getirilmesi hususuna da yer verilmiş olması, Odaların görev ve yetkilerine müdahale niteliğindedir.

Madde 33 - Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve meslekî tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.

(Ek fıkralar : K.H.K. 66 - 19.4.1983)

Kamu Kurumu ve Kuruluşları ile İktisadî Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadî Kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının "meslek ve ihtisaslarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımdan, Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Bu konuda Türk, Silâhlı Kuvvetleri mensupları ile ilgili hükümler saklıdır.

MADDE 59- 6235 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler. Meslek odasına üye olmayan meslek mensupları kendi nam ve hesabına ve başka kişi ve kuruluşlar adına faaliyet gösteremezler veya çalışamazlar. Odalar üyelerini, faaliyet alanlarına göre tescilleyerek kayıt altına almak zorundadır. Odalar üyelerine dair her türlü kayıtlarını, üyelerinin mesleki faaliyetlerine ve cezalarına dair bilgileri elektronik ortamda tutmak ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının paylaşımına açmak zorundadır."

"Kamu Kurumu ve Kuruluşları ile İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışanların aidat ödeme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nitelikteki meslek mensupları dahil aidatını ödemeyenler seçimlere katılamaz, temsilci ve delege olamaz, yönetimde görev alamaz ve verilen hizmetlerden faydalanamaz. Aidatı dışında borcu bulunanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz."

Getirilen düzenleme ile aidat ödemeyenlerin seçimlere katılmalarına ilişkin getirilen yasak, **seçme seçilme hakkının** kısıtlanması anlamına gelmektedir.

Kamuda çalışan üyelerin aidat ödeme zorunluluklarının kaldırılmış olması ise **eşitlik ilkesine** aykırıdır.

Bu nedenle bu madde ile yapılmak istenen düzenlemeler, diğer sakıncalarına ek olarak, anayasaya aykırılık da teşkil etmektedir.

<p>Muvakkat Madde 4 - (Ek : 7303 - 27.5.1959) Birlik idare Heyeti bu kanunun neşrinden itibaren 3 ay içinde birlik ve odaların durumunu nizamname ve talimatnamelerini bu kanun hükümlerine uydurmaya, hariçte olan oda merkezlerini Ankara'ya getirmeye, ihtisas ve iştigal mevzuları dışındaki odalara kaydolanları mensup olduğu odaya nakletmeye ve bu hususlara riayet etmeyenler hakkında 6235 sayılı kanunun 33. maddesi hükümlerini tatbika mecburdur.</p> <p>Muvakkat Madde 5 - (Ek : 7303 - 27.5.1959) Bu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar tahakkuk eden borçlar tahsil olunur.</p> <p>Geçici Madde 5 - (29.6.2001 tarih ve 4708 sayılı "YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN"un 13.maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)</p>	<p>MADDE 60- 6235 sayılı Kanunun 4 üncü ve 5 inci Muvakkat Maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.</p> <p>MADDE 61- 6235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.</p> <p>"Bu Kanun uyarınca hazırlanan yönetmelikler, ilgili Bakanlıklarca uygun görüş verilmeden ve Resmi Gazetede yayımlanmadan yürürlüğe girmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan mevcut Yönetmelikler en geç 6 ay içerisinde Odalar tarafından yeniden düzenlenir. Oda ve Birlik İdare Heyetince incelenerek uygun görüş almak üzere ilgili Bakanlıklara gönderilir. Bu süre ilgili Bakanlıklar tarafından en fazla 6 ay daha uzatılabilir. Bu süre sonunda ilgili Bakanlıkların uygun görüşü alınarak bu Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine uygun hale getirilmeyen Yönetmelikler hükümsüz hale gelir. Odaların illerde bulunan şubeleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren herhangi bir karar almaksızın il odasına dönüşür. Oda şubesi bulunmayan illerdeki temsilcilikler bulunduğu vilayette şube kuruluncaya kadar en yakın mesafedeki il odasına bağlanır. Üye kayıtları öncelikle büro tescil adresi ve adres kaydı dikkate alınarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde yenilenir ve elektronik ortama işlenir."</p>
<p>Geçici Madde- (YENİ EKLENDİ)</p>	

Eklenmesi önerilen geçici madde ile getirilmek istenen *"Bu kanun uyarınca hazırlanan yönetmelikler, ilgili Bakanlıklarca uygun görüş verilmeden ve Resmi Gazetede yayımlanmadan yürürlüğe girmez"* hükmü, mühendislik, mimarlık, şehircilik ile ilgili bütün alanlarda siyasal iktidardan bağımsız bir iradeyi temsil eden ve ülke ve kamu yararı doğrultusunda kamusal denetim işlevini yerine getiren TMMOB ve Odalarının yerine, siyasal iktidarca belirlenen politikaların destekçisi ve basit birer yürütücüsü TMMOB ve Odalar yaratmayı amaçlamaktadır. Bu durum, Anayasa'nın 124. maddesinde yer verilen *"kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler"* hükmüne de doğrudan aykırıdır.

Bu değişiklik ile getirilmek istenen sistem, güdümlü meslek kuruluşları yaratma amaç ve anlayışının da çok ötesinde, TMMOB ve Odaları, hiyerarşik olarak Bakanlıkların altına yerleştiren/bağlayan ve onaysız hareket edemeyen kuruluşlar haline getiren **vesayetçi** bir yeni düzeni işaret etmektedir.

YAPI DENETİMİ KANUNU ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Tasarı taslağında Torba Yasa'ya adını da veren Yapı Denetim Kanunu ile ilgili olarak daha önceki taslakta olduğu gibi "müellif", "müelliflik kuruluşu", "teknik müşavirlik kuruluşu" gibi kavram ve tanımlara yer verilmekte ve bunların görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmaktadır. Mevcut haliyle gemi mühendisliği mesleğini ilgilendirmiyor gibi görünse ya da gösterilmek istense de, yapı sektörü açısından getirilmek istenen bu düzenlemeler, daha sonra kaçınılmaz olarak gemi yapım sektörü açısından da benzeşme nedeniyle ve yoluyla gündeme gelecektir. Bu açıdan, taslakta yer verilen bu kavram ve tanımların irdelenmesi önemlidir.

Taslakta, "teknik müşavirlik kuruluşları"nın sınıflandırılması bakanlığın çıkaracağı yönetmeliğe bırakılmış ve ülke genelinde yapılaşma sürecinde jeolojik araştırmalardan başlayarak; kent planlaması, yapıların plan ve projelerinin hazırlanması, uygulanması ve denetlenmesi konularındaki bütün iş ve işlemler, bakanlıktan alacakları yetki ve sınıflarına göre "Teknik Müşavirlik Kuruluşları"nın eline terk edilmiştir.

İş alanının bu denli geniş belirlendiği bu kuruluşların örgütlenmesinin çok kolay olmayacağı açıktır. Büyük sermaye ve çok sayıda ve çeşitli alanlarda uzman istihdamı gerektiren bu kuruluşların izinlerinin de ilgili bakanlıkça verileceği gözetildiğinde, devlet eliyle gerçekleştirilecek bir tekelleşmenin söz konusu olacağını söylemek mümkündür. Taslağa göre, yapı denetimi, teknik müşavirlik kuruluşlarının çok çeşitli çalışma alanlarından yalnızca birisidir. Bu koşullarda teknik müşavirlik kuruluşlarının nama yazılmış sermayesinin çoğunluğunun mimar, mühendis ve şehir plancılarında olması, bu mesleği uygulayan kişiler için hiçbir güvence oluşturmamaktadır.

Teknik müşavirlik kuruluşlarının yapabileceği görevler dikkate alındığında, tüm mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin tek bir çatı altında toplanması öngörülmekte; böylelikle **mimarlık, mühendislik, planlama mesleklerinin "serbest meslek" olma özelliği, daha da önemlisi bağımsız çalışma koşulları ortadan kaldırılmaktadır.** Müelliflik dahi bireysel olma özelliğini yitirebilecek şekilde "müelliflik kuruluşu" adı altında tüzel kişiliğe dönüştürülmektedir. Bu taslağın yasalaşmasıyla mimarlık-mühendislik, planlama bilgisi gerektiren mesleki hizmetlerin meslekten olmayan kişilerin de ortak olacağı teknik müşavirlik kuruluşları tarafından sunulmasının yolu açılarak, meslek alanlarının meslekten olmayan kişilerin eline bırakılması söz konusu olmaktadır.

Taslakta "mesleki sorumluluk sigortası" ve "yetkinlik" kavramlarına yer verilmiş, **yetkinlikle ilgili düzenlemeler ilgili bakanlığın çıkaracağı yönetmeliğe bırakılmıştır.** Mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin uygulamanın Hazine Müsteşarlığı'nca belirlenecek esaslara göre gerçekleştirileceği ifade edilmiştir. Bu yasa taslağı, **meslek mensuplarının, -kazanılma koşullarını Bakanlığın belirleyeceği ve içinin ne ile doldurulacağı belli olmayan- "mesleki yetkinlik" koşulunu yerine getirmeleri halinde mesleki faaliyette bulunmalarına imkân vermekte,** aksi halde mevcut durumlarıyla iş yapamaz hale getirmekte ve aynı zamanda piyasada mimar ya da mühendis olmayanların da ortak olabileceği, **aslen sermaye kuruluşu olan teknik müşavirlik kuruluşlarıyla rekabet etmeye çalışmakla** karşı karşıya bırakılmaktadır.

Taslağın denetçi (fenni mesul) - müteahhit ilişkilerini düzenleyen maddesinde, denetim sorumluluğunu üstlenenlerin, uygulamalarını denetleyecekleri yapı müteahhitiyle sözleşme imzalaması, bir başka deyişle hizmet-ücret konusunda

borçlandırıcı bir işleme tabi tutulması yönündeki düzenleme ise; bugüne kadar bakanlığın kendisinin de yapı denetim sisteminin en büyük açmazı olarak gördüğü fiili durumu çözmek yerine daha da derinleştirecek niteliğiyle manidardır.

Son dönemde hazırlanan tüm yasal düzenlemelerde olduğu gibi, mühendislik ve mimarlık hizmeti gerektiren faaliyetlerin yürütülmesi düzenlenirken **mimar ve mühendis odaları yok sayılmakta, yetkileri göz ardı edilmekte, mesleğin ve meslek mensuplarının denetimi alanından dışlanmaktadır. Mimarlık ve mühendislik hizmeti sunabilecek kişilerin sahip olmaları gereken niteliklerin belirlenmesinde Odalar yetkisiz kılınmakta, yasada hiçbir ölçüt getirilmeden yönetmelik düzenlemelerine bırakılmak suretiyle bu nitelikleri belirleme yetkisi tümüyle Bakanlığın tasarrufuna verilmektedir.**

Kabaca incelendiğinde dahi görüleceği üzere, yapı denetimi için öngörülen her şey, gemi mühendisleri ve gemi mühendisliği mesleği açısından son derece “ilkel” ve gemi ve deniz denetimi ile karşılaştırıldığında “çağın gerisinde” bir sisteme işaret etmektedir.

Gemi mühendisleri ve Gemi Mühendisleri Odası olarak Yapı Denetimi söz konusu olduğunda yapılması gereken, uzun yıllardır uygulanmış ve sürekli yenileme ve düzeltme ile hemen her açıdan yetkinleşmiş ve doğası gereği uluslararası olan “gemi ve deniz denetimi” sisteminin, kara yapılarına ve yapı sektörüne uyarlanması, bu sektörün bu doğrultuda tasarlanması, yapılandırılması ve uygulamanın sağlanması konusunda bu alandaki diğer mühendislik disiplinlerine bilgi ve deneyim aktarımı yolu ile yardımcı olunmasıdır.

İMAR KANUNU ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Bir yandan mühendislik-mimarlık mesleğinin bir mensubu olarak, diğer yandan da bir “yurttaş” olarak; İmar Yasası’nın mesleğimizi, yaşamımızı ve geleceğimizi dolaysız ilgilendiren yanlarının varlığı kuşkusuzdur. Üstelik, taslağın Yapı Denetimi Yasası ile ilgili değerlendirmesinde de belirtilmiş olduğu gibi, İmar Yasası ile yapı sektörü için getirilen bazı düzenleme ve uygulamalar, mimarlık-mühendislik mesleğinin deniz alanındaki karşılığı olan gemi mühendisliği mesleğini de yakından ilgilendirmektedir. Özellikle “yapı ruhsatı”, “teknik müşavirlik kuruluşu”, “proje müellifliği” ve “şantiye şefliği” gibi kavram ve tanımlar ile bunlara ilişkin olarak getirilen uygulamalar, bugün olmasa da gelecekte, doğrudan olmasa da dolaylı olarak gemi mühendisliği mesleğini ve bu mesleğin mensuplarını etkileyecek niteliktedir. Bu nedenle taslağın bu bölümünün gemi mühendisleri açısından da irdelenmesi zorunluluktur.

Taslakta İmar Kanunu’nda yapılması planlanan değişiklikler ile imar planlarında, eğitim, sağlık, spor ve sosyal tesis vd. donatı için ayrılan asgari alanların kamulaştırılmayarak maliklerine verilmesi ve devlet eliyle sunulması gereken bu hizmetlerin yine bu amaçla ayrılan bu alanlarda paralı sunulması öngörülmektedir.

Taslağın **İmar Kanunu’nda** yapılmasını öngördüğü bir diğer değişiklikle, mevcut yasada imar planlarında meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerler ile askerî yasak bölgeler, güvenlik bölgeleri ile ülke güvenliği ile doğrudan doğruya ilgili Türk Silahlı Kuvvetleri’ne ait harekât ve savunma amaçlı yerlerin, Hazine ve Özel İdarenin teklifiyle belediyelere devredilebilmesi öngörülerek, buraların da yapılaşmaya açılması söz konusu olmaktadır.

Taslak, daha önce de gündeme gelen değer artış payına yönelik düzenlemeler de içermekte ve yapılan yatırımlarla bir bölgedeki taşınmazlarda değer artışı olursa, o bölgede taşınmazı olan vatandaşlardan, artan değerın % 45'i kadar para alınmasını; değer artış payı denilen bu paranın % 30'unun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na, % 70'inin plan değişikliğini onaylayan idareye aktarılmasını; eğer plan büyükşehir belediye sınırları içindeyse, bu tutarın büyükşehir belediyesi ve ilgili ilçe belediyesi arasında eşit olarak paylaşılmasını, değer artışına yol açan plan değişikliği bakanlıkça onaylanmışsa, değer artış payının tamamının bakanlığa ödenmesini öngörmektedir.

Kanun taslağı ile İmar Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliğe göre kent merkezlerinde resmî yapı ve tesisler ile otopark, cami, hal gibi hizmetlere ayrılan yerler özel mülkiyete konu olabilecek şekilde imar planı değişikliği yapılarak yapılaşmaya açılacak, üstelik eşdeğer alan da ayrılmayacaktır. İmar Kanunu'nda öngörülen değişiklikler içerisinde bir yandan cami alanları da dahil olmak üzere sosyal donatı alanlarının yapılaşmaya açılması yönünde değişiklik yapılırken, diğer yandan toplu yaşam mekânlarına mescit yapılması zorunluluğunun getirilmesi ise en hafif deyişimle yağmayı maskeleyen, dini duyguları okşayarak vatandaşı uyutma olarak nitelenebilir.

Diğer taraftan, İmar Kanunu'nun "yapı ruhsatı" düzenlemelerini içeren maddesinde öngörülen değişiklik ile Yapı Denetim Kanunu'nda tanımlanan teknik müşavirlik kuruluşuna müelliflik hakkı verilmekte; aynı maddeye yapılan eklemeye de **tadilat projelerinde proje müelliflerini saf dışı bırakacak uygulamaların** önünün açıldığı görülmektedir.

Taslakta İmar Kanunu'nun "Ruhsat Alma Şartları" başlıklı maddesinde öngörülen değişikliklerde, diğer projeler olmaksızın sadece mimari ve statik projeye başvuru yeterli görülmüş, teknik müşavirlik kuruluşunca uygun görülen projelerle başvurulması ile idareye, sadece belge kontrolü yaparak 5 gün içinde ruhsat düzenleme zorunluluğu getirilmiştir. Bürokrasiyi azaltmak adına yapılan bu düzenlemenin beraberinde geri dönüşü zor, gerek kamuyu gerek yapı malikini zarara sokacak gelişmelere gebe olduğunu söylemek mümkündür.

Kanunun "Kamuya Ait Yapı ve Tesisler ile Sanayi Tesislerinde Ruhsat" başlıklı 26. maddesindeki değişiklikler ile kamu kurum ve kuruluşlarında yeterli teknik personelin bulunmaması durumunda müelliflik ve fenni mesuliyete yönelik sorumluluğun teknik müşavirlik kuruluşlarına yaptırılması zorunlu hale getirilerek, **kişisel bir hak olan müellifliğin bu kuruluşlara tanınmasına olanak sağlanmıştır.**

Yabancı ülke elçilik ve konsolosluklarına ayrılan alanlardaki yapıların yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni işlemleri ile etüt ve proje hazırlama ve denetimi işlemlerinin Dışişleri Bakanlığı görüşü doğrultusunda gerçekleştirileceği ifade edilerek bunlara ayrıcalık tanınmıştır. Ayrıca gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından kamuya ait alanlarda inşa edilecek yapı ve tesisler ile kamu kurum ve kuruluşları, gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişileri ortaklığında veya yap-işlet-devret modeli ile inşa edilecek yapı ve tesislere verilecek yapı ruhsatlarında da bu kişi ya da kurumlara imtiyazlar tanınmıştır. Taslağın Belediye Gelirleri Kanunu'nun 84. maddesinde yapılan değişiklikle de, bu kişiler adeta kamu kurumu statüsüne alınarak her türlü harçtan muaf tutulmuştur.

İmar Kanunu'nun 28. maddesinde önerilen değişiklik ile "İl sınırı içinde etüt ve projeleri düzenleyecek mimar veya mühendislerin olmaması halinde bu hizmetler görev, yetki ve sorumlulukları 38'inci maddede belirtilen meslek mensuplarına

yaptırılabilir.” ifadesine yer verilerek, asli görevleri mimar ve mühendislere yardımcı olmak olan diğer **teknik elemanların mimarlık–mühendislik projeleri hazırlamalarına olanak sağlanmakta**; bu suretle mimar ve mühendislerin yasal hakları hiçe sayılmaktadır. Aynı maddede “Şantiye şefinin mimar veya mühendis olması esastır” denilmesine karşın, yargı kararlarının aksine bir yaklaşımla şantiyede, şantiye şefi mimar ya da mühendisin yardımcısı olarak görev alması gereken **tekniker, teknisyen, teknik öğretmenlere “şantiye şefliği” hakkı tanınarak** mimarlık ve mühendislik mesleklerine bir darbe daha vurulmaktadır.

KIYI KANUNU ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Taslakta Gemi Mühendisliği mesleğini, gemi mühendislerini ve gemi yapım-onarım sektörünü doğrudan ilgilendiren hususlardan biri de Kıyı Kanunu ile ilgilidir. Taslak, **Kıyı Kanunu’nda öngördüğü değişikliklerle, kıyılarda 10 metreye kadar yapı yapılabilmesine olanak sağlamakta**, ve bu yanı sıra kıyı talanının önünü açmaktadır. Geçmişte de bazı örneklerini gördüğümüz gibi, “arazi rantı” açısından son derece “çekici” konumdaki kıyıların imara açılması yoluyla talana uğraması, gelecekte liman, tersane, marina vb. meslek alanımız açısından önem taşıyan tesisler için yer bulunmasını imkansız hale getirebilecektir. Burada, artan “çevre duyarlılığı”na paralel ve yakın geçmişteki hataların ya da gerektiği ölçüde etkinlik gösterememiş olmanın sonucu olarak ortaya çıkmış olan kötü imajın katkısı da ayrıca değerlendirilmelidir.

Diğer taraftan, kıyı ve sahil şeridinde 11 Temmuz 1992 tarihinden önce inşa edilmiş yapıların korunması ve bunlara yapı ruhsatı verilmesi yönündeki eklemelerle bu tarihten önce yapılan yapılara da af getirilmiş olmaktadır. Kıyı Kanunu’nun kıyıları koruyucu ve yapıları yasaklayıcı hükümlerinin değiştirilmesi öngörülerek, **sahillere akaryakıt istasyonları ile enerji üretim tesisleri ve benzeri yapıların kurulabilmesine olanak sağlanmasının** hedeflendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu değişikliklerle kıyıların dokusunu bozan kanal ve göletlerin de yapılabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Kanun taslağında Kıyı Kanunu’nda yapılması öngörülen bir diğer değişiklik ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın yetkileri artırılmakta ve “Kıyı ve dolgu alanları ile sahil şeritlerinde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun koruma amaçlı imar planlarına ilişkin hükümleri uygulanmaz.” ifadesine yer verilerek bu alanlar koruma kapsamı dışına çıkarılmaktadır.

FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU ile İlgili Maddelerin Değerlendirmesi

Taslağın, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda **teelif hakları ortadan kaldırmayı amaçlayan** değişiklikler öngören maddeleri, gemi mühendisliği mesleği ve bu meslek mensuplarını doğrudan etkileyen düzenlemelerinin başında gelmektedir.

Mülkiyet hakkının dahi rahatlıkla ihlal edildiği bir yasal düzenlemede, teelif haklarının korunması beklenemeyeceği açıktır. Nitekim getirilen düzenlemeler ile Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle korunan hakların rahatlıkla ihlal edilebildiğini görüyoruz.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda öngörülen değişiklikler ile yasanın ilim ve edebiyat eserlerini tanımlayan 1. maddesindeki ifadeler “*Bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf eserleri, resmi hüviyeti olmayan her nevi*

haritalar, planlar, krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafyaya ait maket ve benzerleri, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri ile görev yetki ve sorumlulukları Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen ve yerel yönetimler bünyesinde kurulan mimari estetik kurullarca özgün fikir ifade ettiğine karar verilen ve tescil edilen mimari proje, tasarım ve maketler.” şeklinde değiştirilerek mimari projelerin bilimsel eser olarak korunması, yerel yönetimlerde kurulacak estetik kurul kararına bırakılmaktadır.

Başka bir deyişle, tüm evrensel belgelere ve uluslararası anlaşmalara da aykırı olarak, mimari projeler ancak belediyelerde kurulacak -ve ne olduğu tanımlanmamış “estetik kurul”un, nasıl oluşturulacağı kuşkulu ölçütlere göre- onaylaması durumunda eser sayılacaktır. Böylece mesleki üretimlerin, toplum yerine tanımlanmamış ve tanımlanmasına gerek duyulmayacak “estetik kurullar”ın değer yargılarına göre biçimlendirilmesi doğrultusunda adım atılmış olacaktır. Taslakta ayrıca “koruma süreleri”ne ilişkin olarak yapılmak istenen değişiklikte *“mimari eserler için ise, yapı sahibi vefat ettiğinde veya yapı yıkıldığında telif hakkı son bulur.”* ifadesine yer verilmek suretiyle; telif hakkı, eserin yaratıcısı olan mimar-mühendisin ve yasal varislerinin elinden alınarak eseri bedeli mukabilinde satın almış olan kişi ya da kuruluşa devredilmektedir.

Düşünce ve sanat yaşamının en önemli koruyucusu olan telif hakkının geri alınması anlamına da gelen bu düzenlemelerin, gelecekte benzetme yoluyla -ve belediye yerine ilgili bakanlık biriminin yetkili kılınması suretiyle- meslek alanımıza da uyarlanacağını tahmin etmek için çok da uzak görüşlü olmaya gerek bulunmadığı açıktır. Gemi mühendisliği mesleği açısından bu “dönüşüm”, “mesleki denetim”in de ortadan kaldırılması ile kaçınılmaz olarak, projesiz gemi yapımının dahi mümkün olduğu; projelerin eser sahibi mühendisin bilgisi ve onayı dışında nerede ise market raflarında satılır hale geldiği; dahası, kamuda onay makamında bulunan bazılarının aynı zamanda “onaylı proje pazarlaması” alanında faaliyet yürüttükleri 1995 öncesine dönüş anlamına gelecektir.

SONUÇ

2009 yılında Devlet Denetleme Kurulu (DDK) raporu ile başlayan ve 2011 yılındaki Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile süren sürecin sonunda, siyasal iktidarın TMMOB'ye yönelik tasavvurlarının somutlaştığı, yasa/mevzuat taslaklarının üzerinde çalışıldığı günlere gelmiş bulunuyoruz.

Gündemde olan "Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" ile de TMMOB Yasasını/mevzuatını değiştirme çabaları somutluk kazanmış durumdadır. Yasa değişikliğinin "Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun" değişikliği ile birlikte bir torba yasa içinde yapılması anlamlıdır; zira bütün ülke rantsal şantiyeye dönüştürülürken bunun önünde önemli bir engel olarak görülen TMMOB ve meslek odalarının etkisizleştirilmesinin gerekliliği açıktır.

"Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı", KHK'lar ile bu alana yönelik tüm yetkilerin iktidarın elinde toplanması yönünde düzenlemeler içeren sürecin son noktasıdır. Bu taslak ile, kamuoyuna tarafsız ve bilimsel temellerle gerçeklikleri aktaran, gerektiğinde hukuk yolu da dahil olmak üzere, siyasal iktidarlarca gündeme getirilen yanlışlıklara karşı etkin bir biçimde mücadele eden 58 yıllık TMMOB yapısının ve özellikle 70'li yılların başından itibaren oluşturulan yapının parçalanması amaçlanmaktadır.

Özetle, mühendis, mimar, şehir plancılığı disiplinlerinin meslek örgütüllükleri, yasanın muhatabına sorulmadan, görüşü alınmadan, kapalı kapılar ardında yapılan hazırlıklarla tasfiye edilmek istenmektedir. Kamu idari yapılanması içinde yer alması itibarıyla TMMOB üzerindeki genel vesayet, otoriter bir şekilde dönüştürülmektedir.

TMMOB Yasasını değiştirme ya da ortadan kaldırmaya yönelik bu girişim, Devlet Denetleme Kurulu Raporu'ndan hareketle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini kamusal niteliğinden arındırarak rant politikalarına açma amacını gütmektedir. Bu değişikliklerle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri ve ilgili meslek örgütleri, böl-parçala-küçült-yönet yaklaşımıyla demokratik merkezi yapılardan rekabetçi yerel yapılara dönüştürülerek merkezi kamu yönetimine bağlanacaktır.

Birliğimiz ve Odalarımız, bugüne kadar siyasal partilerin, siyasal iktidarların ve sermaye çevrelerinin arka bahçesi olmamaya özel bir önem göstermiştir. Ancak öngörülen yeni yapı ile Odalar, siyasal partiler ve özellikle iktidar ile yerli yabancı güçlerin çıkar, rant ve rekabetlerine ve müdahalelerine açık bir yapıya, arka bahçeleri konumuna doğru hızla dönüştürülebilecektir.

Mühendislik bilimleri ile mimarlık ve şehir plancılığı bilim ve disiplinleri, çok disiplinli-çokbilimli mesleki hizmetleri gerektirmekte ve gerek kendi içlerinde gerekse aralarında mesleki, bilimsel, teknik geçiş gereklilikleri bulunmaktadır. TMMOB ortamı ve ilişkilerimiz, bu geçişkenlikleri düzenleyen bir yaklaşım ve geleneğe sahiptir. Sürekli gelişen ve değişen mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleklerinin sınırları bu nedenle çıkar ve rant hesaplarına dayalı yasalarla tarif edilebilecek nitelikte değildir.

Ancak mevcut iktidar, söz konusu yeni yapı ile aynı meslek grubu içinde ve o meslek grubu ile ilişkili meslek grupları arasında rekabetler yaratıp yayacak olan bir düzenleme ile bilimsel, teknik, mesleki, örgütsel, toplumsal gereklilikleri dışlamakta; kamusal hizmet ve toplumsal yarar gibi çok önemli ölçütlerimiz ortadan kaldırılmaktadır.

TMMOB tarihi, bu ve benzeri türde baskı ve yıldırma politikalarına karşı verilen mücadelelerle doludur. Bu kez de öyle olacaktır.

Yıllar içinde oluşturduğumuz hukuku ve örgütlü gücümüzü pekiştirerek bu saldırıyı göğüslememiz ve yeni dönemi örgütlememiz gerekmektedir. Yılların birikimine dayanan; çok sayıda arkadaşımızın, emeği ve özveriyle oluşturulan demokratik, emekten ve halktan yana TMMOB örgütlülüğünün korunarak sürdürülmesi, bu dönemin bize yüklediği en kritik sorumluluktur. Mesleki sorumluluklar ile toplumsal sorumluluklarımızı, meslek alanlarımızı koruma ve genişletme çabalarıyla kaynaştırıp bütünleyerek, yolumuza direngen bir tarzda devam edeceğiz. Yurdumuz, ülkemiz, halkımız, mesleklerimiz ve meslektaşlarımızdan yana olan TMMOB'nin ve Odalarımızın çalışma programı ve ilkeleri, tarihsel olarak kılavuzumuz olmaya devam edecektir.

Başlangıçta da ifade edilmiş olduğu gibi; Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı, gerek TMMOB Kanunu için öngördüğü değişiklik ve düzenlemeler açısından; gerekse İmar Kanunu, Mera Kanunu, Kıyı Kanunu, İskân Kanunu, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu vd. kanun ve kararnameler için söz konusu edilen değişiklikler ve Yapı Denetimi Kanunu için gündeme getirdiği "yeni"likler açısından, tümüyle reddedilmesi, karşı çıkılması, mücadele edilmesi gereken özellikler taşımaktadır.

Bu; etik, mesleki, toplumsal, bilimsel, teknik bir gerekliliktir; kendimize, ülkemize, halkımıza karşı toplumsal bir sorumluluktur.

Not: Bu metnin hazırlığında;

- 19 Ocak 2013 Cumartesi günü TMMOB Gemi Mühendisleri Odası tarafından Türk Loydu Prof.Dr.Teoman Özalp Konferans Salonunda gerçekleştirilen Yapı Denetimi Kanun Tasarısı Taslağı konulu **Genel Üye Toplantısı** ile
- 15 Aralık 2012 Cumartesi günü TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu tarafından düzenlenen **Panel'de** (http://www.tmmob.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8662&tipi=29)

tutulan notlardan;

- TMMOB'ye bağlı Odaların Yönetim Kurulu Yazman/Sekreter Üyeleri tarafından hazırlanan 11 Aralık 2012 tarihli **bilgilendirme amaçlı referans metninden**; (http://www.tmmob.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8626&tipi=29)
- TMMOB Yapı Denetimi Çalışma Grubu ve TMMOB Mesleki Denetim Uygulamaları Çalışma Grubu tarafından ortaklaşa hazırlanan 7 Ocak 2013 tarihli **Yapı Denetimi Kanun Tasarısı Taslağı Üzerine Genel Değerlendirme'den** (http://www.tmmob.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8735&tipi=29)

yararlanılmıştır.